

UZASADNIENIE

W pozwie z 9 października 2018 r., uzupełnionym 26 października 2018 r., M. F. wniósł o zasądzenie od Skarbu Państwa – Ministra Sprawiedliwości kwoty 90 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia za niemożność dysponowania własnymi pieniędzmi w tzw. „żelaznej kasie” na wybrany przez siebie rachunek bankowy lub książeczkę oszczędnościową. (pozew - k. 3; uzupełnienie pozwu - k. 10, pismo k. 45)

W odpowiedzi na pozew Skarb Państwa wniósł o oddalenie powództwa w całości, kwestionując powództwo zarówno, co do zasady jak i co do wysokości. (odpowiedź na pozew - k. 19-22)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. F. odbywa karę pozbawienia wolności. (wydruk z NOE-SAD - k. 34)

Powód w dniu 23 października 2018 r. posiadał na koncie depozytowym kwotę 451,82 zł będącą w całości środkami gromadzonymi skazanemu i wypłacanymi w chwili zwolnienia z jednostki penitencjarnej z przeznaczeniem na przejazd do miejsca zamieszkania i na utrzymanie. W tym czasie powód nie posiadał do dyspozycji żadnej kwoty. W okresie od 8 listopada 2017 r. do 9 sierpnia 2018 r. dokonano na konto depozytowe powoda 7 wpłat w łącznej wysokości 600 zł, natomiast wydano z konta łącznie 300,06 zł na zakupy w kantynie. (zaświadczenie - k. 12)

Pismem z 20 grudnia 2017 r. Dział Finansowy Zakładu Karnego w B. poinformował M. F., że kwestia konta, na które wpłacana jest akumulacja reguluje art. 126 kodeksu karnego wykonawczego i nie ma możliwości wpłaty akumulacji na dowolne konto. (pismo - k. 46)

Stan faktyczny był między stronami bezsporny.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powód dochodzi zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych z powodu niemożności dysponowania własnymi pieniędzmi zgromadzonymi w tzw. „żelaznej kasie” na wybrany przez siebie rachunek bankowy lub książeczkę oszczędnościową. Jako podstawę swojego roszczenia powód wskazał obowiązywanie normy prawnej niezgodnej z ratyfikowaną umową międzynarodową.

Zasadność roszczenia należało rozważać w oparciu o przepisy art. 23 i art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. i art. 417 k.c. oraz art. 417¹ § 1 k.c.

Zgodnie z przepisem art. 417 § 1 k.c. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej. Przesłankami odpowiedzialności Skarbu Państwa na gruncie tego przepisu są, zatem: szkoda wyrządzona przy niezgodnym z prawem wykonywaniu czynności z zakresu władzy publicznej przez Służbę Więzienną oraz normalny związek przyczynowy pomiędzy niezgodnym z prawem wykonywaniem takich czynności a powstaniem szkody (T. Przesławski, Podstawy i zakres żądań odszkodowawczych związanych z pobytem w zakładzie karnym /areszcie śledczym/, Pal. 7-8/2013, s. 32). Odpowiedzialność Skarbu Państwa jest natomiast niezależna od winy. Zgodnie zaś z art. 417⁽¹⁾ § 1 jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie aktu normatywnego, jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu niezgodności tego aktu z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą.

Przesłanką ochrony dóbr osobistych na podstawie art. 23 w zw. z art. 24 § 1 k.c. jest bezprawność ich zagrożenia lub naruszenia. Bezprawnym jest zachowanie sprzeczne z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Przepis 24 § 1 k.c. ustanawia domniemanie bezprawności

działania. Dlatego w procesie o ochronę dóbr osobistych to pozwany ma obowiązek wykazać, że jego działanie nie było bezprawne. Działanie nie jest bezprawne zwłaszcza wówczas, gdy jest oparte na przepisie obowiązującego prawa. Podstawową, zatem przesłanką odpowiedzialności deliktowej jest bezprawność rozumiana w przypadku szkody wyrządzonej przez Skarb Państwa, jako niezgodność z prawem jego działania lub zaniechania.

M. F. żądając zasądzenia zadośćuczynienia powołał się na niezgodność art. 126 § 10 kodeksu karnego wykonawczego (dalej k.k.w.) z art. 1 Pierwszego Protokołu do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Powyższe miałyby pozbawić powoda możliwości przekazywania środków, gromadzonych w trybie art. 126 § 1 k.k.w., na wybrany rachunek bankowy lub książeczkę oszczędnościową, a tym samym pozbawić korzystniejszego oprocentowania środków pieniężnych.

Zgodnie z art. 126 § 1 k.k.w. ze środków pieniężnych otrzymywanych przez skazanego, z wyjątkiem środków, o których mowa w art. 113 § 6 pkt 1-3, środki do wysokości jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia pracowników gromadzi się i zachowuje do przekazania skazanemu w chwili jego zwolnienia z zakładu karnego, z przeznaczeniem na przejazd do miejsca zamieszkania i na utrzymanie; ze środków tych nie prowadzi się egzekucji.

Wskazać należy, że zgodnie z art. 126 § 10 k.k.w. środki pieniężne, o których mowa w § 1, na wniosek skazanego przekazuje się na spłatę grzywny, która została zamieniona na zastępczą karę pozbawienia wolności lub zastępczą karę aresztu. Natomiast zgodnie z art. 1 Pierwszego Protokołu do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (dalej Protokół) - Każda osoba fizyczna i prawna ma prawo do poszanowania swego mienia. Nikt nie może być pozbawiony swojej własności, chyba, że w interesie publicznym i na warunkach przewidzianych przez ustawę oraz zgodnie z ogólnymi zasadami prawa międzynarodowego. Powyższe postanowienia nie będą jednak w żaden sposób naruszać prawa państwa do stosowania takich ustaw, jakie uzna za konieczne do uregulowania sposobu korzystania z własności zgodnie z interesem powszechnym lub w celu zabezpieczenia uiszczania podatków bądź innych należności lub kar pieniężnych.

Powołując się na niezgodność art. 126 § 10 kodeksu karnego wykonawczego z art. 1 Pierwszego Protokołu do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i Podstawowych Wolności powód nie uzyskał we właściwym trybie prejudykatu stwierdzającego tę niezgodność, nie uzyskał także prejudykatu w zakresie innych jednostek redakcyjnych art. 126 k.k.w. Nie zaistniała, zatem podstawowa przesłanka odpowiedzialności Skarbu Państwa - bezprawność. Brak jest podstaw do stwierdzenia bezprawia legislacyjnego w ustanowieniu art. 126 k.k.w., co z kolei skutkuje oddaleniem powództwa w całości.

Wskazać także należy, że zakłady karne środki gromadzone m.in. w trybie art. 126 § 1 k.k.w. składają na rachunkach sum depozytowych prowadzonych przez Bank (...) - art. 126 § 4 i 5 k.k.w. Natomiast zgodnie z art. 126 § 7 zd. 1 k.k.w. - środki złożone na rachunkach sum depozytowych są oprocentowane w wysokości stopy depozytowej Narodowego Banku Polskiego. Brak jest jakichkolwiek podstaw, aby uznać, że powyższe przepisy sprzeciwiają się treści art. 1 powyższego Protokołu, który umożliwia Państwu regulowanie sposobu korzystania z własności zgodnie z interesem powszechnym.

W ocenie Sądu pozbawienie skazanego możliwości wyboru dowolnego banku, w którym przechowywane byłyby środki pieniężne gromadzone w tzw. żelaznej kasie, nie godzi w istotę przysługującego mu prawa własności. Skazany nie jest, bowiem pozbawiony tego prawa, lecz jedynie dochodzi do czasowego ograniczenia w sposobie dysponowania należącymi do niego środkami pieniężnymi. Ograniczenie to stanowi jednak immanentny element kary pozbawienia wolności i jest proporcjonalne w stosunku do założonego celu ustawowego, jakim jest minimalne chociażby zabezpieczenie materialne skazanego w pierwszym okresie po zwolnieniu zakładu karnego (podobnie: Komentarz do art. 126 Kodeksu karnego wykonawczego teza 4 - Krzysztof Dąbkiewicz. Kodeks karny wykonawczy. Komentarz, wyd. IV., WKP 2018, LEX). Stąd nie sposób przyjąć, iż powód doznał szkody.

Wobec powyższego Sąd nie znalazł podstaw do uwzględnienia powództwa.

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. i § 8 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. (Dz.U.2015.1800 z dnia 2015.11.05), Sąd zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.